

rendezésének mai tempója feltétlenül meggyorsulna. Az egyes államok közötti kereskedelmi szerződések jelenleg érvényben lévő szisztémájáról csak erős elfogultsággal lehet azt mondani, hogy az igazán „jól bevált“. Kétségtelen ugyan, hogy jobb instrumentumunk a nemzetközi kereskedelmi relációk szabályozására ma nincsen, de épily bizonyos, hogy ez az instrumentum még igen tökéletlen, különösen ha meggondoljuk, hogy nemcsak az a fontos, hogy *valamilyen* szabályozás legyen (noha természetesen már ez is pozitivum), hanem hogy a szabályozás lehetőleg hosszabb időre szóló, ilyen értelemben végleges és kiegyensúlyozott helyzetet teremtsen.

A Nemzetközi Kamara javaslata tehát ott téveszti el az utat, amikor a kollektív kereskedelmi szerződések rendszerét úgy kívánja kiépíteni, hogy lehetőleg sok államot kíván egyidejűleg a szerződések hálózatába bevonni, ellenben a kollektív megállapodások tárgyát képező árucikkek körét restringálja és az utóbbit igyekszik azután fokozatosan kibővíteni. A kollektivitás eszméjének gyakorlati megvalósítása a kereskedelempolitikában ezzel szemben csak úgy lehetséges, ha a kereskedelmi szerződések tárgyi körét e szerződések alaptermészetének megfelelően nem korlátozzuk, hanem a szerződő felek számát redukáljuk. Hogy azután a kollektív kereskedelmi szerződések teljes rendszere úgy épül-e ki, hogy a kollektive szerződő államsoportok kötnék-e egymással további kollektív szerződéseket, vagy pedig, hogy az egyes államsoportok egyes tagjai több kollektív csoportnak tagjai is lehetnek: ez későbbi kérdés, melynek elvi jelentősége sem túl nagy, aktualitása pedig e pillanatban egyáltalán nincsen.

Pénzügyi jogalkotás.

A gabona- és takarmányfélék általános forgalmi adójának eltolrítése. A pénzügyminisztérium az 1927. évi V. t.-c. 36. §-a 2-ik bekezdésében nyert felhatalmazás alapján a 120.000/1928. sz. rendeletével (közététetett a Budapesti Közlöny 1928 szeptember hó 12-én megjelent 207. számában) az 1921. évi XXXIX. t.-c. 37. §-a 12. pontját hatályon kívül helyezte és annak helyébe az alább ismertetett új rendelkezéseket tette.

A hatályon kívül helyezett törvényhely szerint nem estek általános forgalmiadó alá a kizárólag terménykereskedéssel foglalkozóknak buza, rozs, kétszeres és köles, valamint malmoknak feldolgozás végett eladott árpa eladásából származó bevételei. Az adómentesség tehát csak azokat a keresetüzöket illette meg, akik kizárólag terménykereskedéssel foglalkoztak.

A közigazgatási bíróság gyakorlata szerint kizárólagos terménykereskedő az, aki a föld növényi termékeinek feldolgozatlan állapotban való adás-vételével foglalkozik. Nem tekintetett tehát kizárólag terménykereskedéssel foglalkozónak az, aki például gyapju, vagy korpa eladásával is foglalkozott. A gyakorlatban felmerült méltánytalanságok elhárítása érdekében a pénzügyminisztérium a kizárólag terménykereskedéssel foglalkozókat megillető adómentességet előterjesztett kérelemre engedélyezte mindazon terménykereskedőknek, akik bár nem kizárólag a föld növényi termékeinek eladásával foglalkoztak, de szabályszerű üzleti könyvket vezettek és az egyes termények forgalmát külön-külön számlákon könyvelték. Részben az ügyvitel egyszerűsítése és a fennforgó méltánytalanságok kiküszöbölése, részben pedig a folyó évben előállott takarmányhiány folytán bekövetkezett drágulás enyhítése céljából a most kiadott rendelet egyrészt megszünteti az adómentesség szubjektív feltételét és tárgyi mentességet állapít meg, másrészt pedig az adómentes áruk körét kiszélesíti.

A rendelet szerint nem esnek általános forgalmi adó alá a buza, rozs, kétszeres és árpa eladásából származó bevételek (a jövőben tehát az árpa eladásánál közömbös, hogy a vevő malom-e, vagy más; a rendeletről nyilvánvalóan tévedésből kimaradt a köles adómentessége), továbbá a széna és takarmányozási célokra szolgáló nyers szalma és nád eladásából származó bevételek. A pénzügyminisztérium további rendelkezéséig mentesek a tengeri, zab, takarmányborsó, lóbab, bükköny, malombükköny, konkoly, rostaalja és mindennemű korpa eladásából származó bevételek, továbbá a rendeletben felsorolt, a vám-tarifa különböző tételei alá tartozó és takarmányozási célokra szolgáló cikkek.

A rendeletben felsorolt árukban a budapesti áru- és értéktőzsdén kötött ügyletek után a 93.417/1927. számú pénzügyminiszteri rendeletben megállapított 0.5, illetve 0.2% forgalmi adót sem kell megfizetni.

Ezen törvényerejű újabb rendelkezések végrehajtása tárgyában a következő eljárási szabályok állapítottak meg:

Azok a keresetüzők, akik kizárólag adómentes gabona- és takarmányfélék árusításával foglalkoznak, külön igazolás nélkül igénybevehetik az adómentességet, de kötelesek a rendelet életbelépésétől számított 15 nap alatt (1928 szeptember 27-ig) az illetékes forgalmi adóhivatalnál bejelenteni, hogy kizárólag adómentes gabona- és takarmányfélék árusításával foglalkoznak. Ugyanilyen módon vehetik igénybe az adómentességet azok is, akik ezenfelül csak adómentes élelmiszereket vagy olyan árukat hoznak forgalomba, amelyek forgalmi adóváltásig alá esnek, de a váltásfizetési kötelezettség nem őket terheli. Ha az ilyen adózók a forgalmi adót átalányösszegekben fizették, az átalányt a rendelet életbelépésétől kezdve törölni kell. Ha a keresetüző később forgalmi adóköteles áruk forgalombahozatalával is kezd foglalkozni, ezt a körülményt 15 nap alatt bejelenteni tartozik és a forgalmi adót a részére korábban megállapított módon megfizetni tartozik. Ha korábban átalányban fize-

tett, megfelelő átalány megállapítását a bejelentéssel együtt kérnie kell.

Az olyan keresetüzők, akik forgalmi adóköteles áruk forgalombahozatalával is foglalkoznak, az adómentességet csak akkor vehetik igénybe, ha az adómentes árukról külön könyveket vezetnek és igazolni tudják, hogy az adómentesnek feltüntetett bevételük valóban adómentes forgalomból származik. Ha az adózó bejegyzett kereskedő és rendszeres kereskedelmi könyveket vezet, külön könyvvitel nem szükséges, ha az adómentes gabona- és takarmányüzleteit külön számlákon könyveli. Ha az adózó adóját átalányösszegben fizeti, az átalánynak a gabona- és takarmányfélékre eső részét, kérelemre, törölni kell.

A rendelet életbelépéséig kötött és a korábbi rendelkezések szerint adóköteles ügyletek után a forgalmi adót meg kell fizetni. Azok az adózók, akik a jövőben forgalmi adó fizetésére nem kötelesek, a rendelet életbelépéséig teljesített adóköteles szállításaik után még le nem rótt forgalmi adót, tekintet nélkül arra, hogy az ellenértéket már megkapták-e vagy még nem, 30 nap alatt leróni tartoznak. Indokolt esetben a pénzügyigazgatóság részletfizetést engedélyezhet.

A rendelet 1927 szeptember 12-én lépett életbe.

A halászat és vadászat általános forgalmi adója. Az 1921. évi XXXIX. t.-c. 29. §-ának 2. bekezdése szerint a törvény alkalmazásában östermelésnek számít (tehát nem esik általános forgalmi adó alá) a vadászat és a halászat. Nem számít azonban östermelésnek a halászatnak vagy vadászatnak bérelt területen kereskedés céljából való üzése és a halaknak vagy vadaknak kereskedelem útján való forgalombahozatala.

Az 1927. évi V. t.-c. 37. és 39. §§-aiban felhatalmazást nyert a pénzügyminiszter arra, hogy — akár a hivatalos összeállításban, akár külön rendeletekben — az általános forgalmi adó anyagi jogszabályain is a változott viszonyokkal indokolt változtatást tegyen. Ezen felhatalmazás alapján a pénzügyminiszter az 1928. évi 35.600. számú rendeletében (közvetített a Budapesti Közlöny 1928 június 9-én megjelent 130. számában) az 1921. évi XXXIX. t.-c. 29. §-ának fentebb ismertetett rendelkezését hatályon kívül helyezte és annak helyébe azt rendelte, hogy: „a törvény alkalmazásában östermelésnek számít a vadászat és halászat“.

Miután a törvény 29. §-ának 1. bekezdése szerint általános forgalmi adó alá az esik, aki az östermeléstől különböző kereseti tevékenységet fejt ki, a rendelet életbelépése napjától: 1928 július 1-től kezdve a vadászat és halászat nem esik a forgalmi adó körébe. Ezen törvényt módosító rendelkezés kapcsán módosított az 1921. évi 130.000. számú végrehajtási utasítás 9. §-ának 5. bekezdése is akként, hogy a halászat és mesterséges haltenyésztés abban az esetben sem esik általános forgalmi adó alá, ha a hal forgalombahozatala nem kereskedelmi tevékenység körében (nyílt üzlethelyiségben, állandó piaci bódében) történik. Nem forog fenn forgalmi adókötelezettség akkor sem, ha a halász (haltenyésztő) a halat csak alkalom-